

Wymagania edukacyjne z języka polskiego dla klasy V

Kształcenie literackie i kulturowe

<i>Ocena celująca</i>	<i>Ocena bardzo dobra</i>	<i>Ocena dobra</i>	<i>Ocena dostateczna</i>	<i>Ocena dopuszczająca</i>
Uczeń:				
Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę bardzo dobrą oraz: • odczytuje i twórczo wykorzystuje treści zawarte w artykule, instrukcji, przepisie, tabeli, schemacie i notatce • szczegółowo omawia obrazy poetyckie w wierszu i ich funkcję w utworze • szczegółowo omawia cechy wyróżniające teksty artystyczne (poetyckie i prozatorskie) oraz użytkowe • objaśnia funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w utworze epickim • rozpoczyna i podtrzymuje	Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dobrą oraz: • samodzielnie i krytycznie wybiera różnorodne informacje z wysłuchanego tekstu, tworzy notatkę w formie dostosowanej do potrzeb (np. plan, tabela, schemat, kilkudzaniowa wypowiedź), rozpoznaje nastrój i nazywa intencje nadawcy komunikatu • odczytuje i omawia przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich • wyraża spójne zdanie na temat wysłuchanego	Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na dostateczną dobrą oraz: • na podstawie słuchanego tekstu tworzy samodzielną notatkę: pisze plan, formułuje pytania • właściwie odbiera intencje nadawcy komunikatu • odczytuje (z niewielką pomocą nauczyciela)przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich • krótko charakteryzuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi • rozpoznaje dosłowne i intencje nadawcy • omawia temat i główną myśl na poziomie	Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dopuszczającą oraz: • wybiera najważniejsze informacje z wysłuchanego tekstu, tworzy prostą notatkę • rozpoznaje dosłowne intencje nadawcy • określa temat i główną myśl tekstu, zwłaszcza na poziomie dosłownym • w prostych tekstach oddziela fakty od opinii • rozpoznaje cechy życzeń, ogłoszenia, instrukcji, przepisu • wybiera potrzebne informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu • sprawdza pisownię	• rozumie tekst literacki po cichym przeczytaniu • wyodrębnia elementy świata przedstawionego w utworze literackim, teatralnym, filmowym, • wyodrębnia elementy świata przedstawionego w utworze literackim, teatralnym, filmowym, • wskazuje najważniejsze informacje w wysłuchanym tekście, zwłaszcza w jego warstwie dosłownej, rozpoznaje proste intencje nadawcy • rozpoznaje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w prostych tekstach literackich oraz

rozmowę na temat lektury czy dzieła filmowego • samodzielnie czyta ze zrozumieniem na poziomie semantycznym i krytycznym, również teksty spoza listy lektur • wykorzystuje treści zawarte w artykułach, instrukcjach, przepisach, tabelach, schematach i notatkach biograficznych w tworzeniu własnych, samodzielnych wypowiedzi • odczytuje głośno i wygłasza z pamięci utwory poetyckie i prozatorskie oraz je interpretuje • szuka inspiracji do wzbogacenia swoich tekstów w słownikach wyrazów bliskoznacznych i poprawnej polszczyzny • porównuje funkcję	komunikatu • wyjaśnia dosłowne i symboliczne intencje nadawcy • przytacza i wyjaśnia informacje w tekście, wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio i wykorzystuje je w wypowiedzi na przykład opisującej lub oceniającej postać fikcyjną lub rzeczywistą • szczegółowo omawia temat i główną myśl tekstu na poziomie dosłownym i przenośnym • płynnie oddziela fakty od opinii w dłuższych tekstach • wskazuje i odczytuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi • swobodnie opowiada o swoich reakcjach czytelnicznych, nazywa je, uzasadnia • omawia obrazy poetyckie w wierszu i	dosłownym, formułuje wnioski • wybiera i wykorzystuje informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu • wskazuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi • wybiera informacje z różnych źródeł, czasopism, stron internetowych • odnajduje w omawianych tekstach apostrofy, powtórzenia, zdrobnienia, uosobienia, ożywienia, obrazy poetyckie, wyrazy dźwiękonaśladowcze i objaśnia ich znaczenie • analizuje elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: narrator, akcja, fabuła, wątek, punkt kulminacyjny • identyfikuje mit, bajkę, przypowieść i	wyrazu w słowniku ortograficznym • nazywa swoje reakcje czytelniczne • z niewielką pomocą nauczyciela odróżnia autora, adresata i bohatera wiersza • wskazuje cechy mitu, bajki, przypowieści i noweli w utworze • rozpoznaje elementy rytmu: wers, zwrotkę, rym, refren • opowiada, streszcza z pomocą nauczyciela przeczytane teksty • rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne •	typowych sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia i obserwacji • wskazuje części składowe wypowiedzi: tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, posługuje się akapitami • rozpoznaje następujące formy wypowiedzi: życzenia, ogłoszenie, instrukcję, przepis • wybiera najważniejsze informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu • zna pojęcia: <i>autor</i>, <i>adresat</i> i <i>bohater wiersza</i> • odróżnia utwory pisane wierszem i prozą • rozpoznaje na znanych z lekcji tekstach mit, bajkę, przypowieść i nowelę, podaje z pomocą nauczyciela ich
--	--	---	--	---

analizowanych elementów świata przedstawionego w różnych utworach epickich • odnosi się do postaw bohaterów fikcyjnych i opisuje otaczającą ich rzeczywistość	ich funkcję w utworze • rozpoznaje narratora trzecioosobowego i dostrzega różnice między narracją pierwszo- i trzecioosobową • objaśnia morał bajki na poziomie metaforycznym, samodzielnie odczytuje przesłanie utworu, np. przypowieści	nowelę, wskazuje ich cechy • przytacza morał bajki, odczytuje przesłanie utworu, np. przypowieści • charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy odnoszące się do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość		główne cechy • wskazuje w wierszu: <i>wers, zwrotka, rym, refren, rytm</i> • przypisuje podstawowe cechy bohaterom
Tworzenie wypowiedzi				
<i>Ocena celująca</i>	<i>Ocena bardzo dobra</i>	<i>Ocena dobra</i>	<i>Ocena dostateczna</i>	<i>Ocena dopuszczająca</i>
Uczeń:				
• w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje poprawny język, bogate słownictwo oraz frazeologizmy związane z omawianą tematyką • udziela	• dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji, świadomie dobiera różne typy wypowiedzi prostych i rozwiniętych • rozpoczyna i podtrzymuje rozmowę	• wypowiada się w roli świadka i uczestnika zdarzeń • gromadzi wyrazy określające i nazywające na przykład cechy wyglądu i charakteru • w sposób logiczny i uporządkowany opisuje przedmiot,	• udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych • opisuje z pomocą nauczyciela obraz, ilustrację, plakat oraz przedmiot, miejsce, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni; krótko, ale w sposób	• formułuje proste odpowiedzi na zadane pytania • w kilku zdaniach opisuje obraz, ilustrację, plakat oraz przedmiot, miejsce, postać, zwierzę itp. • wygłasza fragment utworu z pamięci

wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym, świadomie dobiera intonację zdaniową, • interpretuje przenośne treści utworów poetyckich przewidzianych w programie nauczania • układa szczegółowe/pomysłowe, wyczerpujące, poprawnie skomponowane opowiadanie twórcze, • tworzy szczegółowy, dobrze skomponowany opis obrazu, rzeźby i plakatu, stosując właściwe danej dziedzinie sztuki nazewnictwo i słownictwo służące do formułowania ocen i opinii, emocji i uczuć • w wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy	na temat lektury • w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje poprawny język, bogate słownictwo • komponuje poprawne pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, stylistycznym, fleksyjnym, składniowym wypowiedzi • układa szczegółowe/pomysłowe, wyczerpujące, poprawnie skomponowane opowiadanie odtwórcze • świadomie wprowadza dialog do opowiadania jako element rozbudowanej kompozycji, wprowadza inne formy wypowiedzi, np. opisu, charakterystyki bezpośredniej • uzasadnia własne zdanie, podaje odpowiednie	miejsce, krajobraz, postać, zwierzę, przedmiot, obraz, ilustrację, plakat, stosując właściwe tematowi słownictwo oraz słownictwo służące do formułowania ocen, opinii, emocji i uczuć • aktywnie uczestniczy w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami • wygłasza z pamięci teksty poetyckie, posługując się pauzą, barwą głosu • zna i stosuje wyjątki od poznanych reguł ortograficznych • z niewielką pomocą nauczyciela w sposób uporządkowany opisuje obraz, ilustrację, plakat, rzeźbę, stosując słownictwo służące do	uporządkowany opisuje postać, zwierzę, przedmiot itp. • recytuje utwory poetyckie • składa życzenia, tworzy krótką wypowiedź • dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne • zna i najczęściej stosuje podstawowe zasady dotyczące pisowni ó-u, rz-ż, ch-h, pisowni <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, przysłówkami, liczebnikami i czasownikami, cząstki <i>-by</i> z czasownikami • odróżnia nazwy własne od pospolitych i • zapisuje, uwzględniając większość niezbędnych	• tworzy w punktach krótką wypowiedź • stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu, • stosuje z pomocą nauczyciela podstawowe zasady układu graficznego listu oficjalnego, wywiadu, ramowego i szczegółowego planu wypowiedzi, ogłoszenia, zaproszenia, instrukcji, przepisu kulinarnego, dziennika, pamiętnika, notatki, streszczenia • opowiada wybrany fragment lektury • redaguje krótki i prosty tekst użytkowy
--	---	--	--	---

codziennymi sytuacjami stosuje bogate słownictwo, frazeologizmy związane z omawianą tematyką • tworzy samodzielne wypowiedzi cechujące się ciekawym twórczym ujęciem tematu, poprawną konstrukcją oraz właściwym doбором środków językowych • stosuje wszystkie poznane zasady ortograficzne	przykłady, • w wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje bogate słownictwo,	formułowania ocen i opinii, emocji i uczuć • dostrzega błędy ortograficzne i interpunkcyjne w tworzonej wypowiedzi	elementów, kilkudzaniowy wywiad, plan ramowy i (z pomocą nauczyciela) szczegółowy, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, przepis kulinarny, kartkę z dziennika i pamiętnika, notatkę (np. w tabeli) i proste krótkie streszczenie • układa opowiadanie odtwórcze	
Kształcenie językowe				
<i>Ocena celująca</i>	<i>Ocena bardzo dobra</i>	<i>Ocena dobra</i>	<i>Ocena dostateczna</i>	<i>Ocena dopuszczająca</i>
Uczeń:				

• świadomie stosuje i twórczo wykorzystuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania słownictwa, składni, fleksji i fonetyki	• poprawnie rozpoznaje różne typy zdań pojedynczych (pytające, oznajmujące, rozkazujące, neutralne, wykrzyknikowe, nierozwinięte, rozwinięte), zdania złożone, równoważniki zdań, wskazuje podmiot i orzeczenie, przydawkę, okolicznik i dopełnienie • dba o poprawność słownikową tworzonych wypowiedzi, samodzielnie dobiera zdrobnienia, wyrazy bliskoznaczne, przeciwstawne i frazeologizmy, wzbogacając tekst w zależności od formy wypowiedzi i sytuacji komunikacyjnej • rozpoznaje i stosuje w wypowiedziach w poprawnych formach odmienne	• zna rodzaje określeń (części zdania: przydawka, dopełnienie, okolicznik), • dba o poprawność słownikową tworzonych wypowiedzi, samodzielnie dobiera zdrobnienia, wyrazy bliskoznaczne, przeciwstawne i frazeologizmy, wzbogacając tekst w zależności od formy wypowiedzi i sytuacji komunikacyjnej • rozpoznaje różne typy zdań pojedynczych (pytające, oznajmujące, rozkazujące, neutralne, wykrzyknikowe, nierozwinięte, rozwinięte), zdania złożone, równoważniki zdań, wskazuje podmiot i orzeczenie,	• rozpoznaje i konstruuje zdania pojedyncze nierozwinięte i rozwinięte • rozpoznaje i odmienia typowe rzeczowniki (własne, pospolite), czasowniki, przymiotniki, liczebniki, zaimki, przysłówki	• zna podstawowe części mowy, • rozpoznaje czasownik i określa formy przy pomocy nauczyciela • rozpoznaje rzeczownik, przymiotnik, liczebnik i określa jego formę • rozpoznaje zdanie i z pomocą nauczyciela rozpoznaje równoważnik zdania, • dzieli wyrazy na głoski, litery i sylaby • stosuje proste zasady ortograficzne • konstruuje poprawne zdania pojedyncze • buduje wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące i pytające, • wskazuje podmiot i orzeczenie w typowym zdaniu
---	--	---	--	---

	i nieodmienne części mowy przewidziane w programie nauczania, bezbłędnie określa formę odmiennych części mowy, w tym poprawnie rozpoznaje i odmienia rzeczowniki (własne, pospolite, konkretne, abstrakcyjne), stosuje formy różnych czasów i trybów czasownika, typy liczebnika, zaimki, rozpoznaje formy nieosobowe czasownika (bezokolicznik, formy zakończone na <i>-no</i>, <i>-to</i>), zastępuje rzeczowniki, przymiotniki, przysłówki i liczebniki odpowiednimi zaimkami, poprawnie stosuje krótsze i dłuższe formy zaimków, wykorzystuje wiedzę o obocznościach w odmianie wyrazów do pisowni poprawnej pod względem ortograficznym	• rozpoznaje i stosuje w wypowiedziach w poprawnych formach odmienne i nieodmienne części mowy przewidziane w programie nauczania		
--	---	---	--	--

